

SÒCRATES, PER ENUTJAR-SE AMB EL SEU TEMPS

Michel ONFRAY

La revista [LE NOUVEL OBSERVATEUR](#) (10 juny 2009), va demanar a alguns intel·lectuals francesos que triessin entre Jesús, Buda i Sòcrates. Aquestes són les raons de Michel Onfray per triar Sòcrates.

Vaig descobrir Sòcrates a través de Plató com el 99,99% dels lectors; cosa que és una autèntica catàstrofe.... Perquè aquest Sòcrates és una figura platònica, és a dir, platonitzada. Sempre ens oblidem d'explicar que Plató va començar pel teatre i per la lluita —la lluita grecoromana, que aleshores òbviament, encara no era romana— i que mai no va oblidar aquests dos àmbits, en els quals no deixà d'excel·lir. Sempre fou un home de teatre que posa en escena personatges fabricats per les necessitats de la seva causa idealista i mai no va dubtar a administrar un placatge implacable a qualsevol filòsof que no li agradés (un sofista, un materialista, un hedonista, un cirenaic), presentant-lo com a poqueta cosa, feble, ridícul, patètic, risible, fàcil de tirar per terra... De manera que Plató presenta caricatures: un heroi que és com si hagués llegit els seus diàlegs, Sòcrates, i uns dolents contra els quals lluita. (Fileu, l'home que gaudeix, associat al porc; Protàgores el venedor de saviesa que es fa pagar...)

Qui ens parla de Sòcrates, a part de Plató?: Aristòfanes; però la caricatura és franca i neta: l'autor dels 'Núvols' posa en escena un tipus de captaire risible. També Xenofont, a les 'Memorables', però el seu Sòcrates eteri avala la criatura de Plató.

Em va costar força copsar una altra dimensió de Sòcrates, posant-lo en relació amb dos dels seus contemporanis: el cínic Diògenes i Aristip, el Cirenaic. Aquest famós triangle deixa entreveure tres figures rebels, solitàries, radicals; tres encarnacions del filòsof que s'enfronta al poder en nom de la veritat (Sòcrates), de la llibertat (Diògenes) o del plaer (Aristip).

Des d'aleshores la vella imatge, transmesa per la Universitat i beneïda per l'Església catòlica, d'un Sòcrates possible company de Jesús i d'altres savis fundadors de religions, només fa camí si es necessita un camí que porti a Roma. Però si algú no pateix aquest tropisme patològic, pot demanar a Sòcrates que ens porti cap a alguna altra banda, també al camí que el fa enutjar-se amb el seu temps, al camí de qui vol 'danyar l'estupidesa', que és la tasca del filòsof segons Nietzsche. Per aquesta subversió la democràcia oferí la cicuta com a aperitiu al filòsof que mostrà el veritable camí, l'únic camí que es pot seguir quan es recusa tot camí a seguir.